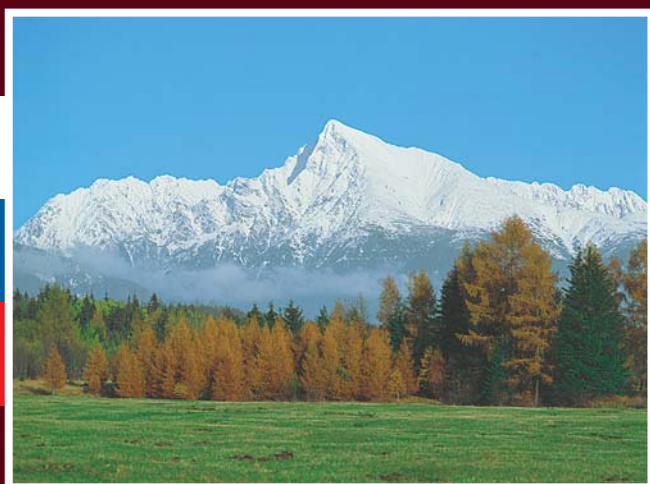

**Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2011**

**Slovenská agentúra
životného prostredia**

• RASTLINSTVO, ŽIVOČÍŠTVO A CHRÁNENÉ ČASTI PRÍRODY

Kľúčové otázky a kľúčové zistenia

• Kľúčové otázky:

- Aký je stav v ochrane druhov rastlín, živočíchov a biotopov?
- Aký je vývoj v stave chránených území a realizácii sústavy NATURA 2000?

• Kľúčové zistenia:

- V roku 2011 bolo vyhodnotené plnenie Aktualizovaného akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku za roky 2007 – 2010.
- V roku 2011 bolo spracované vyhodnotenie plnenia úloh Akčného plánu na roky 2008 – 2011 a návrh Akčného plánu na roky 2012 – 2014 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008 – 2014.
- V roku 2011 bolo opravených a zrekonštruovaných 33 náučných chodníkov (NCH) a náučných lokalít (NL), navyše pribudli 3 nové NCH, 1 NL a tiež 2 informačné strediská ochrany prírody.
- V roku 2011 bol pripravený systém tzv. staníc prvého kontaktu – cez linku 112 môžu občania nahlásiť nález poraneného živočícha a získať informáciu, kde je najbližšia rehabilitačná stanica.
- V roku 2011 došlo k prvému rozšíreniu národného zoznamu území európskeho významu (ÚEV) z roku 2004, kedy bol na základe požiadaviek EK a uznesenia vlády SR č. 577/2011 z 31. augusta 2011 národný zoznam európskeho významu doplnený o 97 nových lokalít a zároveň bolo vylúčených 6 pôvodných území. Celkový podiel ÚEV z rozlohy SR sa zvýšil o 0,2 % na 11,9 %, pričom aktuálny celkový počet ÚEV je 473 území s výmerou 584 353 ha.
- V roku 2011 nadobudli účinnosť 3 vyhlášky chránených vtáčích území (CHVÚ) vyhlásené v roku 2010 (CHVÚ Malá Fatra, Slovenský raj a Tatry) a boli vyhlásené ďalšie 3 CHVÚ (Chočské vrchy, Špačinsko-nižnianske polia a Čergov). Týmto bolo vyhlásených 40 z celkového počtu 41 CHVÚ z aktualizovaného národného zoznamu.

Rastlinstvo

• Ohrozenosť voľne rastúcich rastlín

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov rastlín je spracovaný podľa aktuálnych červených zoznamov uvedených v publikácii BALÁŽ, D., MARHOLD, K. & URBAN, P. EDS., 2001. Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. In Ochrana Prírody, 2001, č. 20 (suppl.), 160 s.

Tabuľka 48. Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov rastlín

Skupina	Celkový počet taxónov		Ohrozené (kat. IUCN)						Ed
	Svet (globálny odhad)	Slovensko	EX	CR	EN	VU	LR	DD	
Sinice a riasy	50 000	3 008	-	7	80	196	-	-	-
Nižšie huby	80 000	1 295	-	-	-	-	-	-	-
Vyššie huby	20 000	2 469	5	7	39	49	87	90	-
Lišajníky	20 000	1 585	88	140	48	169	114	14	-
Machorasty	20 000	909	26	95	104	112	85	74	2
Vyššie rastliny	250 000	3 352	77	266	320	430	285	50	220

Zdroj: ŠOP SR

Vysvetlivky: **Ed** - endemické druhyKategoríe ohrozenosti IUCN: **EX** - vyhynuté, vymiznuté, **CR** - kriticky ohrozené, **EN** - ohrozené, **VU** - zraniteľné, **LR** - menej ohrozené, **DD** - údajovo nedostatočné

Ohrozenosť nižších rastlín v SR predstavuje v súčasnosti 16,3 % (vrátane húb, bez kat. EX). Ohrozenosť vyšších rastlín činí 40,3 % (bez kat. EX), resp. 30,3 % (v kategóriách CR, EN a VU).

Tabuľka 49. Porovnanie ohrozenosti* vyšších rastlín vo vybraných štátoch

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Vyššie rastliny (%)	30,3	33,4	19,8	11,0	42,5

* Medzi „ohrozené“ taxóny tu patria druhy zaradené do kategórií: CR, EN, VU podľa IUCN
Česko - údaje vrátane EX

Zdroj: OECD Environmental Data Compendium, 2008

• Druhovú ochranu rastlín

Druhovú ochranu rastlín je upravená vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších právnych predpisov. Počet štátom chránených taxónov rastlín predstavuje **1 418 taxónov** (cievnatých rastlín – 1 285, machorastov – 47, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17). Právnymi predpismi sú chránené aj druhy európskeho významu zaradené do **smernice Rady 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín**, ktoré sa na území SR nevyskytujú. Z celkového počtu 1 418 chránených taxónov je **823 taxónov** vyskytujúcich sa na Slovensku (cievnatých rastlín – 713, machorastov – 23, vyšších húb – 70, lišajníkov – 17).

Základným kritériom ochrany rastlinných druhov je okrem ohrozenosti ich zaradenie v zoznamoch príslušných **medzinárodných dohovorov a v environmentálnom práve EÚ**.

Tabuľka 50. Voľne rastúce taxóny rastlín na Slovensku chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Sinice a riasy	Huby	Lišajníky	Machorasty	Vyššie rastliny
V prílohe II smernice o biotopoch	-	-	-	9	40
V prílohe IV smernice o biotopoch	-	-	-	-	42
V prílohe V smernice o biotopoch	-	-	-	2*	3**
V prílohe I a II CITES	-	-	-	-	110
V prílohe I Bernského dohovoru	-	-	-	8	35

* okrem druhu *Leucobryum glaucum* zahŕňa celý rod *Sphagnum*

Zdroj: ŠOP SR

** okrem druhov *Artemisia eriantha*, *Galanthus nivalis* zahŕňa celý rod *Lycopodium*

Príloha II smernice o biotopoch – príloha II smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín významných z hľadiska Spoločenstva, ktorých ochrana si vyžaduje vyhlásenie osobitných území ochrany;

Príloha IV smernice o biotopoch – príloha IV smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktoré si vyžadujú prísnu ochranu;

Príloha V smernice o biotopoch – príloha V smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zahŕňajúca druhy živočíchov a rastlín, významné z hľadiska Spoločenstva, ktorých odchyt a zber a využívanie môže podliehať určitým regulačným opatreniam;

Príloha I a II CITES – taxóny ohrozené nadmernou exploataciou pri medzinárodnom obchode, zaradené v prílohách I a II Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Washingtonský dohovor, CITES), ktoré sa vyskytujú na Slovensku vo voľnej prírode;

Príloha I Bernského dohovoru – prísne chránené druhy rastlín zaradené v prílohe I Dohovoru o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť, ktoré sa vyskytujú na Slovensku vo voľnej prírode.

Tabuľka 51. Stav ochrany druhov rastlín európskeho významu, 2004 – 2006¹⁾ (%)

Typ druhu	Priaznivý	Neuspokojivý	Zlý	Neznámy	Celkom
Cievnaté rastliny	10	40	10	40	100
Ostatné rastliny	20	40	30	10	100

¹⁾ Hodnotenie 200 druhov registrovaných podľa článku 17 smernice o biotopoch. Nový reporting pre Európsku komisiu za obdobie 2007 – 2012 sa bude robiť až v roku 2013.

Zdroj: MŽP SR

V rámci realizácie **transferov a reintrodukcí** ohrozených druhov rastlín bol v roku 2011 uskutočnený transfer 276 jedincov a reintrodukcia 59 jedincov. Finančné náklady na transfery predstavovali spolu cca 3 100 eur.

Tabuľka 52. Prehľad uskutočnených transferov a reintrodukcii ohrozených druhov rastlín

Ohrozený druh rastliny	Počet jedincov	
	Transfery	Reintrodukcie
<i>Verbascum speciosum</i> (divozel úhľadný)	57	-
<i>Alkanna tinctoria</i> (alkana farbiarska)	-	59
<i>Adonis vernalis</i> (hlaváčik jarný)	2	-
<i>Pulsatilla grandis</i> (poniklec veľkokvetý)	5	-
<i>Onosma visianii</i> (rumenica Visianiho)	10	-
<i>Campanula xylocarpa</i> (zvonček tvrdoplodý)	2	-
<i>Lychnis coronaria</i> (kukučka vencová)	200	-

Zdroj: ŠOP SR

V roku 2011 neboli vypracované ani aktualizované žiadne **červené zoznamy**. Rovnako neboli predložené na schválenie žiadne spracované **programy záchrany**. Realizované boli programy záchrany pre 9 druhov rastlín.

Tabuľka 53. Prehľad programov záchrany ohrozených druhov rastlín

	Druhy vyšších rastlín
Spracované v roku 2011	-
Realizované v roku 2011	hľuzovec Loeselov (<i>Liparis loeselii</i>), popolavec dlholistý moravský (<i>Tephrosieris longifolia</i> ssp. <i>moravica</i>), trčula jednohľuzá (<i>Herminium monorchis</i>), pokrut jesenný (<i>Spiranthes spiralis</i>), rosička anglická (<i>Drosera anglica</i>), ľanček ľanovitý (<i>Radiola linoides</i>), plavúneč zaplavovaný (<i>Lycopodiella inundata</i>), alkana farbiarska (<i>Alkanna tinctoria</i>) a jesienska piesočná (<i>Colchicum arenaria</i>)

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 54. Prehľad najrozšírenejších invázných druhov rastlín k roku 2011

	Názov	
Invázne druhy (najrozšírenejšie)	<i>Fallopia japonica</i> (pohánkovec japonský)	
	<i>Fallopia sachalinensis</i> (pohánkovec sachalinský)	
	<i>Helianthus tuberosus</i> (slnečnica hľuznatá)	
	<i>Impatiens glandulifera</i> (netýkavka žliazkatá)	
	<i>Impatiens parviflora</i> (netýkavka malokvetá)	
	<i>Solidago gigantea</i> (zlatobyľ obrovská)	
	<i>Solidago canadensis</i> (zlatobyľ kanadská)	
	<i>Aster novi-belgii</i> (astra novobelgická)	
	<i>Aster lanceolatus</i> (astra kopijovitolistá)	
	<i>Heracleum mantegazzianum</i> (boľševník obrovský)	
	<i>Asclepias syriaca</i> (glejovka americká)	
	<i>Stenactis annua</i> (hviezdnik ročný)	
	<i>Galinsoga parviflora</i> (žltica malóuborová)	
	<i>Bidens frondosa</i> (dvozub listnatý)	
	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (pavinič päťlistý)	
	Spolu	počet známych taxónov inváz. rastlín v SR
125*		3,7

Zdroj: ŠOP SR

*Údaj vychádza z článku v odbornom zborníku: Gojdičová, E., Cvachová, A., Karasová, E., 2002. Zoznam nepôvodných, invázných a expanzívnych cievnatých rastlín Slovenska 2. In Ochrana prírody, 2002, č. 21, s. 59 – 79 a zahŕňa skupiny invázných taxónov (neofyty – 28, archeofyty – 19), potenciálne (regionálne) invázných taxónov – 49 a 29 expanzívnych taxónov.

Aktuálnou problematikou ohrozujúcou druhovú diverzitu vegetácie sa za posledné roky stávajú **invázne druhy** - nepôvodné druhy rastlín, ktoré sa šíria nekontrolovateľne a vytlačujú taxóny domáce.

V roku 2011 bola zabezpečovaná ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov **reguláciou výskytu nepôvodných druhov rastlín**. Odstraňovanie nepôvodných inváznych a invázne sa správajúcich druhov rastlín bolo realizované na 99 lokalitách v rámci pôsobnosti 20 organizačných jednotiek ŠOP SR. Zásahy boli zrealizované na celkovej výmere 77,03 ha a zamerané boli prevažne na 3 druhy: *Heracleum mantegazzianum*, *Solidago canadensis*, *Fallopia japonica*. Na ošetrovaných lokalitách sa odstraňovali spomínané druhy chemicky (s využitím herbicídneho prípravku), mechanicky (kosením, vytrhávaním, vykopávaním), alebo kombinovane, najmä v prípade druhu *Heracleum mantegazzianum*.

Živočíšstvo

• Ohrozenosť voľne žijúcich živočíchov

Stav ohrozenosti jednotlivých taxónov živočíchov je spracovaný podľa aktuálnych červených zoznamov (Baláž, Marhold, Urban, 2001). Stav ohrozenosti mäkkýšov (Šteffek, 2005) a rovnokrídlovcov (Gavlas & Krištín, 2005) je uvedený podľa aktualizovaných červených zoznamov spracovaných v roku 2005. Zatiaľ posledný bol spracovaný stav ohrozenosti rýb (Koščo, Holčík, 2008). V roku 2011 neboli vypracované ani aktualizované červené zoznamy živočíchov.

Tabuľka 55. Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov bezstavovcov

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti podľa IUCN							Ohroz. spolu*	Ohroz. %
	Svet	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE		
Mäkkýše	128 000	277	2	26	22	33	45	8	135	134	48,4
Pavúky	30 000	934	16	73	90	101	97	45	-	406	43,5
Podenky	2 000	132	-	8	17	16	-	-	-	41	31,1
Vážky	5 667	75	4	-	14	11	13	5	-	43	57,3
Rovnokrídlovc	15 000	118	-	6	7	10	20	10	-	53	44,9
Bzdochy	30 000	801	-	14	7	6	4	-	-	31	3,9
Chrobáky	350 000	6 498	2	15	128	490	81	2	-	716	11,0
Blanokrídlovc	250 000	5 779	-	23	59	203	16	-	-	301	5,2
Motýle	100 000	3 500	6	21	15	41	17	11	-	105	3,0
Dvojkrídlovc	150 000	5 975	-	5	10	71	19	93	-	198	3,3

* mimo kategórie EX; druhy zaradené do kategórie NE nie sú považované za ohrozené druhy

Zdroj: ŠOP SR

Ohrozenosť bezstavovcov v SR predstavuje v súčasnosti okolo 8,4 % (resp. 5,4 % v rámci len CR, EN a VU kategórií). Čo sa týka **stavovcov**, tých je ohrozených až 59 % (resp. 23,5 % v rámci len CR, EN a VU kategórií).

Tabuľka 56. Prehľad ohrozenosti jednotlivých taxónov stavovcov

Taxóny	Počet taxónov		Kategoríe ohrozenosti podľa IUCN							Ohroz. spolu*	Ohroz. %
	Svet ¹⁾	SR	EX	CR	EN	VU	LR	DD	NE		
Mihule	-	4	-	-	1	1	1	-	-	3	75,0
Ryby ²⁾	25 000	79	4	-	6	9	40	-	-	55	69,6
Obojživelníky	4 950	18	-	-	3	5	10	-	-	18	100,0
Plazy	7 970	12	-	1	-	4	6	-	-	11	91,7
Vtáky ³⁾	9 946	219	2	7	23	19	47	4	19	100	45,7
Cicavce	4 763	90	2	2	6	12	27	15	4	62	68,9

Zdroj: ŠOP SR

* mimo kategórie EX; druhy zaradené do kategórie NE nie sú považované za ohrozené druhy

¹⁾ Zdroj: UNEP – GBO

²⁾ Ohrozenosť rýb je spracovaná podľa publikácie Koščo, J., Holčík, J., 2008. Anotovaný červený zoznam mihúľ a rýb Slovenska – Verzia 2007. In Lusk, S., Lusková, V. (eds.). Biodiverzita ichtyofauny ČR. VII., Brno: Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i. s. 119 – 132

³⁾ len hniezdiče - z celkového počtu 341 vtákov Slovenska bolo posudzovaných len všetkých 219 druhov hniezdičov

Kategoríe IUCN: **EX** - vyhynutý, vymiznutý taxón, **CR** - kriticky ohrozený taxón, **EN** - ohrozený taxón, **VU** - zraniteľný taxón, **LR** - menej ohrozený taxón, **DD** - údajovo nedostatočný taxón, **NE** - nehodnotený taxón

Tabuľka 57. Porovnanie ohrozenosti* bezstavovcov a stavovcov vo vybraných štátoch (%)

	Slovensko	Rakúsko	Maďarsko	Poľsko	Česko
Bezstavovce	5,3	-	> 0,9	-	13,1
Ryby	24,1	50,6	43,2	21,0	41,5
Obojživelníky	44,4	60,0	27,8	-	61,9
Plazy	38,5	64,3	33,3	33,3	72,7
Vtáky	14,0	27,7	14,5	7,8	50,0
Cicavce	21,7	22,0	37,8	13,5	20,0

* medzi „ohrozené“ taxóny tu patria druhy zaradené do kategórií: CR, EN, VU podľa IUCN

Zdroj: OECD

Rakúsko) bezstavovce: insecta, decapoda, mysidacea a mollusca; vtáky – len hniezdiace na národnom území;

Česko) bezstavovce: medzi 30 000 a 50 000 známych druhov; údaje sa vzťahujú na autochtónne druhy a vrátane EX, vtáky – len hniezdiace druhy, ryby vrátane mihúľ;

Maďarsko) vtáky – všetky zaznamenané druhy v Maďarsku od roku 1800;

Poľsko) ryby vrátane mihúľ.

• Druhovú ochranu živočíchov

Druhovú ochranu živočíchov je upravená vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov. Počet štátom chránených taxónov živočíchov predstavuje v súčasnosti 813 taxónov na úrovni druhu a poddruhu a 12 taxónov na úrovni rodu.

Tabuľka 58. Voľne žijúce živočíchov na Slovensku chránené medzinárodnými dohovormi a predpismi EÚ

	Bezstavovce	Ryby	Obojživelníky	Plazy	Vtáky	Cicavce
V prílohe II smernice o biotopoch	53	23	5	1	-	24
V prílohe IV smernice o biotopoch	50	1	10	9	-	46
V prílohe I smernice o vtákoch ¹⁾	-	-	-	-	114	-
V prílohách I a II CITES ²⁾	2	2	-	1	53	5
V prílohách II a III Bernského dohovoru ³⁾	33	38	19	12	357	65
V prílohe II a III Bonnského dohovoru ⁴⁾	-	3	-	-	209	24
V prílohe AEWA ⁵⁾	-	-	-	-	129	-

¹⁾ – vrátane migrujúcich vtákov

Zdroj: ŠOP SR

²⁾ CITES – Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín

³⁾ Dohovor o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť

⁴⁾ Dohovor o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov

⁵⁾ AEWA – Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov vodného sťahovavého vtáctva

Tabuľka 59. Stav ochrany druhov živočíchov európskeho významu, 2004 – 2006¹⁾ (%)

Typ druhu	Priaznivý	Neuspokojivý	Zlý	Neznámy	Celkom
Cicavce	5	30	20	45	100
Ryby	10	10	0	80	100
Obojživelníky	5	70	20	5	100
Plazy	30	60	10	0	100
Mäkkýše	30	10	30	30	100
Článkonožce	30	10	30	30	100
Ostatné druhy	0	100	0	0	100

¹⁾ Prvé hodnotenie (200 druhov) - podľa článku 17 smernice o biotopoch

Zdroj: MŽP SR

Nový reporting pre Európsku komisiu za obdobie 2007 – 2012 sa bude robiť až v roku 2013.

• Starostlivosť o chránené a ohrozené druhy živočíchov

V roku 2011 neboli spracované nové programy záchrany druhov živočíchov. Realizované boli programy záchrany 3 druhov a 1 rodu živočíchov: zubor hrivnatý (*Bison bonasus*), bobor vodný (*Castor fiber*), norok európsky (*Mustela lutreola*) a motýle rodu *Maculinea*.

V **rehabilitačných staniach** prevádzkovaných organizáciami ochrany prírody a krajiny bolo v roku 2011 **rehabilitovaných** spolu **647 jedincov** poranených, alebo inak handicapovaných živočíchov. Späť do voľnej prírody bolo **vypustených** spolu **386 jedincov**.

V rámci organizačných útvarov ŠOP SR sa v roku 2011 zabezpečilo **stráženie 97 hniezd** 5 druhov dravcov a v nich bolo spolu úspešne **vyvedených** spolu **86 mláďat**.

Tabuľka 60. Počet rehabilitovaných a do prírody vypustených živočíchov

	Počet rehabilitovaných	Počet vypustených
Plazy	3	3
Dravce	345	229
Sovy	75	45
Iné vtáky	183	91
Cicavce	41	18

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 61. Stráženie hniezd dravcov

Druh dravca	NP		CHKO		Voľná krajina		Spolu	
	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat	Počet hniezd	Počet vyved. mláďat
Orol skalný (<i>Aquila chrysaetos</i>)	24	7	3	3	3	0	30	10
Orol krikľavý (<i>Aquila pomarina</i>)	8	6	2	5	10	5	20	16
Orol kráľovský (<i>Aquila heliaca</i>)	-	-	3	3	5	3	8	6
Orliak morský (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	-	-	4	8	-	-	4	8
Sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	18	21	10	16	7	9	35	46

Zdroj: ŠOP SR

Pozn.: Finančné náklady boli riešené v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami, z rozpočtu ŠOP SR boli čerpané financie len na PHM a stravné.

Z hľadiska záchrany živočíchov in situ boli v roku 2011 organizáciami ochrany prírody a krajiny organizované **transfery** do vhodných biotopov vo voľnej prírode pre nasledovné druhy chránených a ohrozených živočíchov.

Tabuľka 62. Uskutočnené transfery ohrozených druhov živočíchov

Ohrozený druh živočicha	Transfery (počet jedincov)
Žaby (<i>Anura</i>)	cca 65 000
Mloky (<i>Caudata</i>)	48 ad + vyše 2600 lariev
Labuň veľká (<i>Cygnus olor</i>)	2
Kačica divá (<i>Anas platyrhynchos</i>)	12
Jastrab lesný (<i>Accipiter gentilis</i>)	1
Medveď hnedý (<i>Ursus arctos</i>)	1

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 63. Zlepšenie generačných a pobytových podmienok živočíchov

Druh akcie	Počet spolu
Inštalácia nových umelých hniezdných podložiek pre bociany biele	5
Úprava starších umelých hniezdných podložiek pre bociany biele	3
Prekládky hniezd bocianov bielych	39
Inštalácia búdok pre sovy, spevavce a dutinové hniezdiče	Nevyčíslené
Inštalácia hniezdných podložiek pre dravce (orliak morský, orol krikľavý, sokol myšiar)	8
Úprava hniezdných stien pre včelárika zlatého	Nevyčíslené
Úprava reprodukčných lokalít obojživelníkov	Nevyčíslené
Vytváranie zimovísk a liahnisk pre plazy z pokosenej a odstránenej biomasy	Nevyčíslené
Opatrenia pri riešení problematiky výskytu netopierov predovšetkým v panelových domoch	40 významnejších prípadov
Odstránenie bariér z bočných ramien tokov na neresiskách ichtyofauny	Nevyčíslené

Zdroj: ŠOP SR

V rámci praktickej starostlivosti o chránené živočíchy ŠOP SR zabezpečuje na problematických úsekoch komunikácií v čase jarnej migrácie obojživelníkov **inštaláciu fóliových zábran** a následný prenos obojživelníkov, prevažne žiab, cez teleso cesty. Celkovo bolo v roku 2011 **prenesených 65 tis.** kusov **obojživelníkov** a nainštalovaných 8 160 m zábran.

• Stav a lov zveri a rýb

V roku 2011 sa pokračovalo v sledovaní stavu voľne žijúcej zveri a rýb ako východiska pre koordináciu lovu vybraných druhov v poľovných revíroch a výlovu rýb v rybárskych revíroch.

K 31. 3. 2011 boli **jarne kmeňové stavy** raticovej zveri opäť vyššie ako v predchádzajúcom roku. Lov vzácnych druhov zveri sa prísne reguluje.

Tabuľka 64. Jarňý kmeňový stav a lov zveri (stav k 31. 3. uvedeného roka) (ks)

Druh zveri	2008		2009		2010		2011	
	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾	stav	lov ¹⁾
Jelenia zver	44 316	16 889	46 207	18 854	51 856	19 374	58 106	22 157
Danielia zver	9 068	3 210	10 511	3 654	11 240	4 214	12 831	4 984
Srncia zver	92 680	24 704	96 650	27 035	100 080	22 382	110 943	23 658
Diviacia zver	29 290	29 700	31 652	31 473	34 577	38 903	37 092	36 390
Zajac poľný	203 123	34 470	205 028	32 570	196 994	11 965	177 747	13 219
Jarabica poľná	13 453	462	12 562	342	10 956	419	9 199	450
Bažant	190 279	135 332	200 863	115 730	186 494	88 694	162 986	77 063
Kamzík	661	12	882	11	823	0	745	0
Medveď	1 939	34	1 940	27	2 001	47	2 067	8
Vlk	1 563	121	1 698	130	1 823	149	2 065	118
Vydra	680	0	742	0	933	0	1 153	0

¹⁾ uvádza sa skutočný lov bez úhynu

Zdroj: ŠÚ SR

Množstvo rýb **vylovených** v rybníkoch, vodných nádržiach a tečúcich vodách na hospodárske a športové účely v roku 2011 oproti predchádzajúcemu roku stúplo a dosiahlo **2 750,4 t. Zarybnené** boli vody spolu **49 796 351 kusmi** násad.

Tabuľka 65. Prehľad výlovu rýb na hospodárske a športové účely (t)

Druh rýb	2008		2009		2010		2011	
	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*	Spolu	z toho SRZ*
Ryby spolu, z toho:	2 734	1 639	2 584,2	1 751,5	2 295,9	1 596,3	2 750,4	1 921,3
Kapor	1 430	1 166	1 394,6	1 235,4	1 275,7	1 151,9	1 621,0	1 421,5
Pstruhy	833	52	698,6	58,4	608,8	55,9	638,8	60,3
Karasy	94	62	76,0	70,4	51,9	50,2	56,8	51,9
Amur biely	41	36	61,5	50,2	39,9	34,9	82,4	61,1
Tolstolobik	10	3	14,4	4,5	11	3,1	5,9	5,5
Sumec	37	36	40,2	39,1	36,6	35,2	49,3	47,3
Štika	55	54	51,1	50,6	52,4	51,5	70,1	61,5
Zubáče	63	63	62,2	61,5	62,1	61,7	56,6	54,5
Lipeň	7	6	5,9	5,8	3,9	3,3	4,2	4,2
Hlavátka	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,9	0,9
Pleskáče	70	69	81,6	81,6	65,6	65,5	65,5	65,5
Sivoň	2	0	2,2	0,8	2	0,0	7,1	0,1
Jalce	14	14	13,9	13,9	11,6	11,6	12,5	12,5
Ostatné druhy rýb	78	76	81,5	78,7	74	71,1	19,2	15,7

*SRZ - Slovenský rybársky zväz

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 66. Vysadenie ikier, plôdikov a ročiakov na zarybnenie revírov

Druh rýb	Zarybnenie násadami (ks)					
	voľných vôd			kontrolovaného prostredia		
	0+	1+	2+	0+	1+	2+
Amur biely	300 000	60 103	55 066	594 500	55 050	8 769
Boleň dravý	-	20 500	-	-	-	-
Hlavátka podunajská	-	19 604	6 080	-	20 596	-
Jalec tmavý	800	-	1 900	42 000	-	161
Jeseter malý	10 100	17 600	-	600	600	-
Kapor rybníčný	3 805 050	508 233	1 102 513	2 417 660	1 605 449	307 512
Karas striebřistý	-	125 000	226 925	189 450	2 969 000	-
Klárás panafrický	-	-	-	2 000	-	-
Lieň sliznatý	-	35 000	16 616	70 200	18 626	12 484
Lipeň tymiánový	5 500	652 944	11 100	821 800	423 000	950
Pleskáč vysoký	-	60 500	48 472	45 000	600	-
Podustva severná	150 000	1 065 038	41 313	1 450 000	-	-
Pstruh dúhový	145 400	55 505	290 978	4 620 730	3 183 310	178 800
Pstruh potočný	2 034 531	1 391 277	100 206	2 378 450	705 700	19 370
Sivoň potočný	-	9 706	-	97 000	39 163	13 091
Sumec veľký	6 300	106 770	1 737	93 970	1 533	1 045
Šfuka severná	2 553 859	54 585	-	4 514 091	5 010	1 770
Tolstolobik biely	400 000	-	724	101 900	131 839	75 133
Tolstolobik pestrý	-	-	320	1 000	-	115
Zubáč veľkousty	417 950	385 862	8 953	6 193 650	59 315	134
Iné druhy rýb	-	13 000	-	-	605	-
Spolu	9 829 490	4 581 227	1 912 903	23 634 001	9 219 396	619 334

násady 0 + - rané vývinové štádiá rýb do prvého roku života.

Zdroj: ŠÚ SR

Teda: oplodnené ikry, voľné zárodky (embryá), larvy, mlad' (juvenily), tzv. „plôdik“ (vačkový, rýchlený, odkímený)

násady 1 + - ryby medzi prvým a druhým rokom života, tzv. ročiaky

násady 2 + - ryby nad dva roky veku

Biotopy

Najviac ohrozené sú na Slovensku slanomilné biotopy, čo je spôsobené poklesom hladiny podzemných vôd, zánikom tradičného hospodárenia a sekundárnou sukcesiou. Naopak najlepší stav vykazujú skalné biotopy kvôli ich nedostupnosti a lesné biotopy kvôli pomerne citlivému manažmentu lesného hospodárstva. Medzi **ohrozené biotopy** v rámci celej strednej Európy patria rašeliniská, mokrade, zaplavované lúky, slané lúky a piesky.

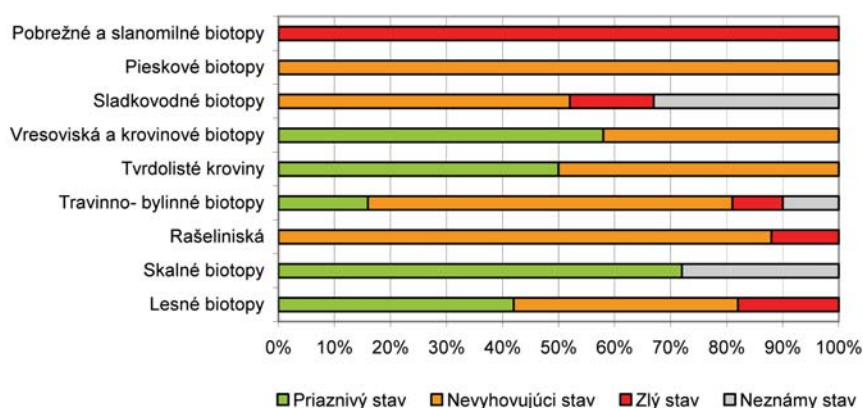
Tabuľka 67. Stav ochrany biotopov európskeho významu, 2004 – 2006^{a)} (%)

Typ biotopu	Priaznivý	Neuspokojivý	Zlý	Neznámy	Celkom
Lesné biotopy	40	40	20	0	100
Vresoviská a kroviny	60	40	0	0	100
Kroviny	50	50	0	0	100
Trávnaté oblasti	20	60	10	10	100
Rašeliniská	0	90	10	0	100
Skalné biotopy	70	0	0	30	100
Sladkovodné biotopy	0	50	20	30	100
Pobrežné a slanomilné oblasti	0	0	100	0	100
Pieskové biotopy	0	100	0	0	100

^{a)} Hodnotenie 66 biotopov registrovaných podľa článku 17 smernice o biotopoch
Nový reporting pre EU za obdobie 2007 – 2012 sa bude robiť až v roku 2013.

Zdroj: MŽP SR

Graf 42. Zachovanie stavu biotopov európskeho významu*

* údaje z reportingu v zmysle čl. 17 Smernice o biotopoch

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 68. Stav mokradí na Slovensku (k roku 2011)

	Počet lokalít	Výmera (ha/km)	% z územia SR
Mokrade medzinárodného významu	18	41 704	0,9
z toho Ramsarské lokality	14	40 697	0,8
Mokrade národného významu	72	147 260	3,0
Mokrade regionálneho významu	467	10 431	0,2
Mokrade lokálneho významu	1 050	4 550	0,1
Spolu	1 607	203 945	4,2

Zdroj: ŠOP SR

Staroslivosť o chránené časti prírody

• Realizácia koncepčných činností a práva v oblasti ochrany biodiverzity

CITES

MŽP SR ako výkonný orgán Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES) v SR v roku 2011 vydalo 405 výnimiek zo zákazu komerčných činností podľa čl. 8 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 338/97 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi v platnom znení, 3 súhlasy na premiestnenie živých exemplárov (podľa čl. 9), 148 povolení na dovoz (podľa čl. 4) a 11 povolení na vývoz (podľa čl. 5). Najviac sa dovážajú remienky na hodinky z kože krokodílov (aligátor mississippijský) a iných plazov. Okrem toho bolo v roku 2011 dovážaných aj niekoľko papagájov, trofejí (medveďa hnedého, leoparda škvrnitého, geparda) a iné.

ŠOP SR ako vedecký orgán CITES v SR sa v roku 2011 o. i. vyjadřila k 38 žiadostiam MŽP SR o dovoz, k 5 o vývoz exemplárov druhov zaradených v prílohách dohovoru CITES a v prílohách nariadenia Rady (ES) č. 338/97, k 98 žiadostiam MŽP SR alebo obvodných úradov životného prostredia o konzultáciu k pôvodu exemplárov a 27 žiadostiam MŽP SR k udeleniu výnimiek zo zákazu komerčných činností pri vydávaní potvrdení.

MŽP SR sa v roku 2011 za účelom jednotného uplatňovania a vynucovania práva v oblasti CITES pravidelne zúčastňovalo rokovani orgánov EK. Pre zvýšenie účinnosti vynucovania práva v oblasti CITES na Slovensku usporiadalo v spolupráci s Justičnou akadémiou školenie pre sudcov a prokurátorov.

Strategické dokumenty

V roku 2011 bolo zhodnotené pre účely ochrany prírody plnenie Aktualizovaného akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku za roky 2007 – 2010, konkrétne 22 strategických cieľov a 168 úloh:

- pokrok sa dosiahol napr. v budovaní databáz a pri realizácii projektov na ochranu a starostlivosť o vybrané druhy (napr. vyššie rastliny, motýle, vtáky, netopiere) a biotopy (napr. lužné lesy, slatiny, mokrade, pieskové duny),
- uskutočnili sa niektoré úspešné reštitúcie a transfery ohrozených druhov, začalo sa systematické riešenie pre minimalizáciu ohrozenia vtákov usmrtením na elektrických vedeniach,
- dopĺňali sa návrhy na nové územia sústavy Natura 2000, viaceré územia boli vyhlásené za chránené,
- došlo k zlepšeniu komunikácie s miestnym obyvateľstvom, spolupráce s masmédiami,
- vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov muselo byť v posledných rokoch pozastavené vydávanie viacerých edičných titulov odborného i populárno-náučného charakteru, obmedzené bolo budovanie informačných stredísk ochrany prírody a ovplyvnená bola aj realizácia monitoringu biotopov a druhov, inventarizačné výskumy pre potreby budovania sústavy

Natura 2000, inventarizácia a likvidácia invázných druhov rastlín a živočíchov, nerealizovalo sa ani vypracovanie nových červených zoznamov druhov rastlín a živočíchov. Viaceré úlohy budú premietnuté do nového akčného plánu, ktorý sa bude spracovávať v roku 2012.

V roku 2011 bolo spracované vyhodnotenie plnenia úloh Akčného plánu na roky 2008 – 2011 a návrh Akčného plánu na roky 2012 – 2014 k aktualizovanému **Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008 – 2014**, ktorý bol schválený na rokovaní vlády SR uznesením č. 588 zo 7. septembra 2011. Akčný plán bol v roku 2011 realizovaný okrem mnohých ďalších aktivít a prác nasledovne:

- pokračovalo sa v mapovaní mokraďových druhov a biotopov a najzávažnejších ekologických rizík (napr. migračné bariéry, výrubu brehových porastov), bolo zabezpečené najmä v rámci projektu ŠOP SR z OPŽP „Zabezpečenie starostlivosti o mokrade Slovenska, zvyšovanie environmentálneho povedomia o mokradiach a budovanie kapacít“. Bola dopracovaná metodika inventarizácie mokradi a budovania databázy;
- významné mokrade boli zahrnuté do aktualizovaných dokumentov v regiónoch (RÚSES a MÚSES) ako dôležité genofondové plochy, súčasť biocentier a biokoridorov v danom regióne. Spracovalo sa celkovo 14 okresov;
- bola schválená novela vyhlášky č. 24/2003 Z. z., do jej prílohy č. 2 (zoznam invázných druhov rastlín a spôsoby ich odstraňovania) boli doplnené invázne nepôvodné druhy vrátane tých, ktoré sa vyskytujú v mokradiach;
- realizoval sa vládny Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR (schválený uznesením vlády SR č. 744 dňa 27. 10. 2010), ktorý sa venoval aj ochrane a obnove mokradi;
- natočil sa film o mokradiach v CHKO Horná Orava pre informačné stredisko Správy CHKO a film o území Latorice. V rámci projektu „Ochrana CHVÚ Senné a Medzibodrožie na Slovensku“ vznikol film o mokradiach a vtáctve týchto území, pripravoval sa film o ramsarských lokalitách na Slovensku;
- zrealizovali sa manažmentové a obnovné opatrenia vo viacerých mokraďových lokalitách, najmä obnova vodného režimu, zlepšenie podmienok pre ohrozené druhy, obnova lúk a spriechodňovanie bariér na tokoch;
- boli likvidované invázne druhy v okolí vodných tokov a v mokradiach, napr. v ramsarskej lokalite Dunajské luhy, v ramsarskej lokalite Alúvium Moravy, v územiach európskeho významu Váh a EV Tatry; mapovanie invázných druhov v mokradiach;
- v rámci Slovenského ramsarského výboru bol konzultovaný návrh na zaradenie do Montreux Record ramsarskej lokality Niva Moravy (v nadväznosti na zaradenie tohto cezhraničného územia v Rakúsku a v ČR).

• Chránené nerasty a skameneliny

Ochranu nerastov a skamenelín upravuje § 32 a § 38 **zákona č. 543/2002 Z. z.** o ochrane prírody a krajiny a **vyhláška MŽP SR č. 213/2000 Z. z.** o chránených nerastoch a chránených skamenelinách a ich spoločenskom ohodnocovaní, ktorou bol ustanovený zoznam chránených nerastov a chránených skamenelín a ich spoločenská hodnota.

Do zoznamu **chránených nerastov** bolo zahrnutých

- 12 typových nerastov prvýkrát pre vedu opísaných z územia SR,
- 61 významných nerastov, vyskytujúcich sa vzácnne na lokalitách SR, majúcich európsky význam, alebo minerály so špecifickým morfológickým tvarom alebo vývojom,
- meteority nájdené na území SR.

Do zoznamu **chránených skamenelín** bolo zahrnutých:

- 655 typových skamenelín, ktoré sú neopakovateľným materiálom vyhynutých rastlín a živočíchov a podľa ktorých bol príslušný taxón prvýkrát opísaný z územia Slovenska,
- vybrané skupiny skamenelín vyskytujúcich sa vzácnne, ktoré svojím charakterom a stupňom zachovania sú jedinečnými dokladmi vývoja organizmov v geologickej histórii Slovenska.

Vzorky chránených nerastov a chránených skamenelín sú uložené a uchovávané najmä v zbierkach štátnych múzeí s prírodovedným zameraním.

Jednotlivé prípady ochrany nerastov a skamenelín priebežne zabezpečujú orgány ochrany prírody resp. organizačné útvary ŠOP SR.

• Ochrana jaskýň

V SR je evidovaných **više 6 500 jaskýň**, ktoré sú zároveň aj prírodnými pamiatkami. Z nich 44 najvýznamnejších bolo zaradených medzi národné prírodné pamiatky. Pre 19 jaskýň bolo vyhlásené aj ich ochranné pásmo.

V súčasnosti je **sprístupnených 18 jaskýň**, z nich 12 prevádzkuje Správa slovenských jaskýň a 6 iné subjekty. Okrem toho existuje 31 jaskýň, ktoré boli vyhlásené za verejnosti voľne prístupné jaskyne.

V roku 2011 bolo vyhlásené ochranné pásmo Gombaseckej jaskyne, Jánošíkova jaskyňa (Trenčianske Teplice) bola vyhlásená za verejnosti voľne prístupnú a bola sprístupnená zatopená priepasť PP Morské oko (Tornaľa) pre potápačov.

• Chránené stromy

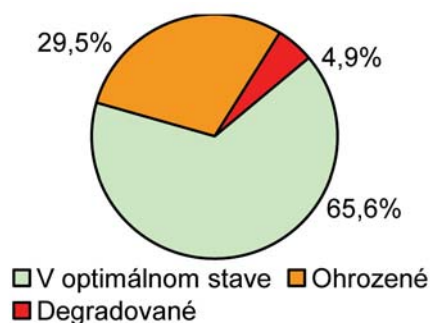
Sústavu chránených stromov (CHS) tvorilo k 31.12.2011 celkovo **448** chránených stromov a ich skupín, vrátane stromoradií - chránených objektov. Fyzicky to predstavuje 1 258 jedincov stromov pozostávajúcich zo 65 taxónov, z toho 32 pôvodných a 33 nepôvodných. Od roku 2003 (483 CHS) zaznamenávame kontinuálny **pokles** počtu chránených stromov, ich jedincov, ako aj taxónov.

Tabuľka 69. Prehľad stavu právnej ochrany v roku 2011 – chránené stromy

Názov CHS	Počet chránených stromov v roku 2011			Dátum účinnosti / schvaľovací predpis
	vyhlásených (nové návrhy)	aktualizovaných (zmeny)	zrušených	
Dub letný v Krškanoch			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 2/2011 zo 14. 1. 2011
Citronovníkovec trojlistý			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 2/2011 zo 14. 1. 2011
Komjatická jedľa			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 2/2011 zo 14. 1. 2011
Pagaštan na Hlavnom námestí			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 2/2011 zo 14. 1. 2011
Dub cerový			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Nitre č. 2/2011 zo 14. 1. 2011
Gaštan v Ostrej Lúke			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Banskej Bystrici č. 3/2011 z 18. 1. 2011
Dub v Rakovci nad Ondavou I			X	1. 2. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 3/2011 z 18. 1. 2011
Vyšnoorlická lipa		X		1. 6. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 1/2011 zo 20. 5. 2011
Ražňanská lipa			X	1. 6. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Prešove č. 2/2011 zo 20. 5. 2011
Alvinczyho agát			X	1. 6. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Košiciach č. 7/2011 z 23. 5. 2011
Dve lipy			X	1. 6. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Trenčíne č. 2/2011 z 26. 5. 2011
Smrek pichľavý na Malej ulici			X	15. 12. 2011/ Vyhláška KÚŽP v Bratislave č. 13/2011 zo 16. 11. 2011

Zdroj: ŠOP SR

Graf 43. Stav chránených stromov a skupín stromov

Zdroj: ŠOP SR

Z chránených stromov a ich skupín bolo 294 v **optimálnom stave**, 132 bolo **ohrozených** a 22 **degradovaných**. Ide o mierne zlepšenie stavu oproti minulému roku, čo pozorujeme už od roku 2008.

V roku 2011 bolo ošetrovaných 13 chránených stromov a ich skupín. Na financovaní sa podieľali vlastníci pozemkov, na ktorých stromy rastú, obce (mimo vlastníctva pozemkov), sponzori a ŠOP SR zo svojho rozpočtu.

• Chránené územia

Stav právnej ochrany chránených území

V roku 2011 nadobudli účinnosť predpisy, ktorými bolo **vyhlásených 13 nových maloplošných chránených území** s rozlohou spolu 3 160,0323 ha (10 CHA a 3 PR, všetky sú súčasťou sústavy Natura 2000) a **6 chránených vtáčích území** s rozlohou spolu 204 283,0900 ha.

Účinnosť nadobudli vyhlášky o **aktualizácii 5 chránených území**. Išlo o prevyhlasenie 1 NPR so zvýšením výmery o 59,16 ha (zároveň aj súčasť sústavy Natura 2000), vyhlásenie ochranných pásiem 2 NPP - jaskýň s rozlohou spolu 729,8559 ha, vyhlásenie

1 PP – jaskyne za verejnosti voľne prístupnú jaskyňu a vydanie návštevného poriadku 1 PP – jaskyne. Okrem toho bola vydaná aj vyhláška, v ktorej bol určený stupeň ochrany 1 PP, ktorá ale nadobudla účinnosť až v roku 2012.

Účinnosť nadobudli aj predpisy, ktorými bolo **zrušených 18 chránených území** s rozlohou spolu 114,8164 ha (16 CHA a 2 PP). Okrem toho boli vydané aj vyhlášky, ktorými bolo zrušených ďalších 6 chránených území (5 CHA a 1 PR), ktoré ale nadobudli účinnosť až v roku 2012.

Tabuľka 70. Vývoj právnej ochrany chránených území za rok 2011

Prehľad vyhlásených chránených území v roku 2011						
Č.	Kat.	Názov (kód územia Natura 2000)	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	CHVÚ	Malá Fatra (SKCHVU013)	66 228,0600	2/2011 Z. z. z 22.12.2010	MŽP SR	15.1.2011
2.	CHVÚ	Slovenský raj (SKCHVU053)	25 243,0000	3/2011 Z. z. z 22.12.2010	MŽP SR	15.1.2011
3.	CHVÚ	Tatry (SKCHVU030)	54 611,2900	4/2011 Z. z. z 22.12.2010	MŽP SR	15.1.2011
4.	CHA	Sovi les (súčasť SKUEV0064 Bratislavské luhy)	41,8700	2/2010 z 28.12.2010	KÚŽP v Bratislave	1.2.2011
5.	CHA	Kotlina (SKUEV0173)	616,6900	4/2010 z 28.12.2010	KÚŽP v Bratislave	1.2.2011
6.	CHA	Rudava (SKUEV0163)	1 958,6600	5/2010 z 28.12.2010	KÚŽP v Bratislave	1.2.2011
7.	PR	Palárikovské lúky (SKUEV0097)	16,9313	1/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
8.	CHA	Oborinske jamy (SKUEV0038)	8,4300	1/2011 z 18.1.2011	KÚŽP v Košiciach	1.2.2011
9.	CHA	Veľký kopec (SKUEV0029, pôvodný názov Vysoká)	25,1300	2/2011 z 18.1.2011	KÚŽP v Košiciach	1.2.2011
10.	CHVÚ	Chočské vrchy (SKCHVU050)	16 817,5000	26/2011 Z. z. z 1.2.2011	MŽP SR	15.2.2011
11.	CHVÚ	Špačinsko-nížnianske polia (SKCHVU054)	5 533,5300	27/2011 Z. z. z 1.2.2011	MŽP SR	15.2.2011
12.	CHVÚ	Čergov (SKCHVU052)	35 849,7100	28/2011 Z. z. z 1.2.2011	MŽP SR	15.2.2011
13.	CHA	Slaná (SKUEV0398)	35,2310	6/2011 z 18.3.2011	KÚŽP v Košiciach	1.4.2011
14.	CHA	Lúky pod Ukorovou (SKUEV0002)	12,1300	5/2011 z 18.3.2011	KÚŽP v B. Bystrici	1.4.2011
15.	CHA	Lúky pod cintorinom (SKUEV0018)	4,9700	5/2011 z 18.3.2011	KÚŽP v B. Bystrici	1.4.2011
16.	CHA	Bahno (SKUEV0115)	49,6500	1/2011 z 21.3.2011	KÚŽP v Bratislave	1.4.2011
17.	PR	Jasenácke (SKUEV0120)	49,9200	2/2011 z 21.3.2011	KÚŽP v Bratislave	1.4.2011
18.	CHA	Mešterova lúka (SKUEV0170)	133,5000	4/2011 z 23.3.2011	KÚŽP v Bratislave	1.4.2011
19.	PR	Orlovské vršky (SKUEV0169)	206,9200	5/2011 z 23.3.2011	KÚŽP v Bratislave	1.4.2011

Prehľad aktualizovaných chránených území v roku 2011						
Č.	Kat.	Názov	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zriaďovací orgán	Účinnosť od
1.	NPP	Važecká jaskyňa – vyhlásenie ochranného pásma	OP 87,3728	1/2010 z 11.11.2010	KÚŽP v Prešove	1.1.2011
2.	PP	Jánošíkova diera – vyhlásenie za VVPJ*	-	1/2011 z 18.1.2011	KÚŽP v Trenčíne	1.2.2011
3.	NPP	Gombasecká jaskyňa – vyhlásenie ochranného pásma	OP 642,4831	4/2011 z 18.2.2011	KÚŽP v Košiciach	1.4.2011
4.	PP	Morské oko – vydanie návšt. poriadku jaskyne	-	4/2011 z 28.2.2011	KÚŽP v B. Bystrici	1.4.2011
5.	NPR	Zelienka (SKUEV0171)	141,6800	3/2011 z 21.3.2011	KÚŽP v Bratislave	1.4.2011
Prehľad zrušených chránených území v roku 2011						
Č.	Kat.	Názov	Výmera (ha)	Č. vyhlášky, zo dňa	Zrušovacia orgán	Účinnosť od
1.	CHA	Beladický park	6,6000	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
2.	CHA	Hajnonovoveský park	11,7076	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
3.	CHA	Hokovský park	4,5612	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
4.	CHA	Hornolefantovský park	3,2200	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
5.	CHA	Hornosemerovský park	11,8791	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
6.	CHA	Kynecký park	1,4900	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
7.	CHA	Lefantovský park	29,0100	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
8.	CHA	Malantský park	6,7800	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
9.	CHA	Mojmírovský park	3,3993	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
10.	CHA	Park Janka Kráľa	1,2900	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
11.	CHA	Park pri hrobke Migazziovcov	0,3200	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
12.	CHA	Pustochotársky park	7,2500	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
13.	CHA	Santovský park	4,9864	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
14.	CHA	Tajniarsky park	10,1900	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
15.	CHA	Veľkozálužský park	9,6300	3/2011 zo 14.1.2011	KÚŽP v Nitre	1.2.2011
16.	CHA	Vyhniarsky travertín	0,3565	1/2011 z 18.1.2011	KÚŽP v B. Bystrici	1.2.2011
17.	CHA	Koprovnic	1,6586	2/2011 z 18.1.2011	KÚŽP v B. Bystrici	1.2.2011
18.	CHA	Kochova záhrada	0,4877	12/2011 zo 16.11.2011	KÚŽP v Bratislave	15.12.2011

*VVPJ – verejnosti voľne prístupná jaskyňa

Zdroj: ŠOP SR

Prehľad národnej sústavy chránených území

- Výmera **9 NP** tvorí 6,48 % rozlohy SR, **ochranných pásiem (OP) NP** 5,51 % rozlohy SR a **14 CHKO** 10,66 % rozlohy SR.
- Výmera všetkých tzv. „maloplošných“ **CHÚ** (kategórie CHKP, CHA, PP, NPP, PR, NPR), vrátane ich OP, tvorí **2,37 %** SR.

Tabuľka 71. Prehľad chránených území v SR – v kategóriách CHKO a NP

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné oblasti (CHKO)	14	522 582	-	10,66
Národné parky (NP)	9	317 890	270 128	11,99

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 72. Prehľad chránených území v SR – „maloplošné“ chránené územia (MCHÚ)

Kategória	Počet	Výmera chráneného územia (ha)	Výmera ochranného pásma (ha)	% z rozlohy SR (aj s OP)
Chránené krajinné prvky	1	3	-	0,00
Chránené areály	166	8 308	2 419	0,17
Prírodné rezervácie (vrátane 2 súkromných)	391	13 449	247	0,28
Národné prírodné rezervácie	219	84 189	2 239	1,76
Prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	217	1 583	207	0,04
Prírodné pamiatky – verejnosti voľne prístupné jaskyne	31	0	31	0,00
Prírodné pamiatky – ostatné vyhlásené jaskyne	6	0	258	0,01
Prírodné pamiatky – prírodné vodopády	0	0	0	0,00
Národné prírodné pamiatky (bez jaskýň a vodopádov)	11	59	27	0,00
Národné prírodné pamiatky – jaskyne	44	0	3 055	0,06
Národné prírodné pamiatky – prírodné vodopády	5	0	0	0,00
Spolu MCHÚ	1 091	107 590	8 482	2,37

Zdroj: ŠOP SR

Na území CHKO nachádza spolu 246 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 12 278 ha (2,3 % z územia CHKO), **na území NP** to je 206 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 72 100 ha (22,7 % z územia NP), **na území OP NP** to je 66 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 2 478 ha (0,9 % z územia OP NP) a na území mimo CHKO, NP a OP NP **v tzv. voľnej krajine** sa nachádza 573 MCHÚ s celkovou výmerou (spolu s ich OP) 29 217 ha (0,8 % z rozlohy tzv. voľnej krajiny a 25,2 % z celkovej výmery MCHÚ (vrátane ich OP) v SR.

Tabuľka 73. Prehľad chránených území v SR podľa kategórií a stupňov ochrany (stav k 31. 12. 2011)

Stupeň ochrany*	Kategória**	Výmera (ha)	% z územia SR
1. stupeň	„voľná krajina“	3 764 328	76,77
2. stupeň	CHKO***, OP NP***, CHKP, CHA, zóny D	759 383	15,49
3. stupeň	NP***, CHA, CHKP, OP CHA, OP PR, OP NPR, OP PP, OP NPP, zóny C	268 150	5,47
4. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP, OP NPR, OP PR, OP NPP, OP PP, OP CHA, zóny B	18 356	0,37
5. stupeň	NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP, zóny A	93 183	1,90

* nie sú uvádzané územia, ktoré nemajú stupeň ochrany (CHVÚ a OP jaskýň a prírodných vodopádov)

** nie sú uvádzané PP „zo zákona“ a OP MCHÚ „zo zákona“

*** výmera mimo MCHÚ

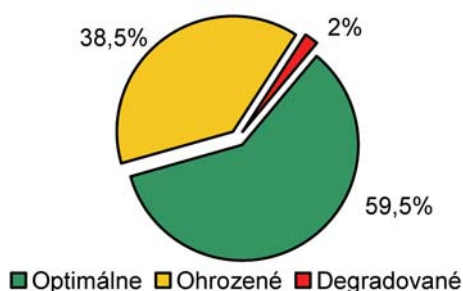
Zdroj: ŠOP SR

Ohrozenosť a degradácia chránených území

Stav „maloplošných“ chránených území zaradených do 2. až 5. stupňa ochrany a chránených stromov je hodnotený v 3 kategóriách ohrozenosti.

Z celkového počtu 1 091 „maloplošných“ chránených území bolo v hodnotenom období **degradovaných** 22 území s výmerou 277 ha (táto výmera predstavuje **0,2 %** z celkovej plochy MCHÚ), **ohrozených** 420 území s výmerou 20 197 ha (**17,4 %** plochy MCHÚ) a v **optimálnom stave** bolo 649 území s výmerou 95 598 ha (**82,4 %** plochy). Od roku 2003 pozorujeme postupné zlepšovanie stavu MCHÚ.

Graf 44. Ohrozenosť MCHÚ podľa ich počtu

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 74. Stav a ohrozenosť tzv. „maloplošných“ CHÚ

Kategória	Stav k 31. 12. 2011		Optimálne		Ohrozené		Degradované	
	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)	počet	výmera (ha)
Chránený krajinný prvok	1	3	1	3	0	0	0	0
Chránený areál	166	10 727	68	7 004	91	3 705	7	18
Prírodná rezervácia	391	13 695	218	9 358	162	4 096	11	241
Národná prírodná rezervácia	219	86 427	161	75 055	58	11 372	0	0
Prírodná pamiatka	254	2 079	150	1 133	100	928	4	18
Národná prírodná pamiatka	60	3 141	51	3 045	9	96	0	0
Spolu	1 091	116 072	649	95 598	420	20 197	22	277

Poznámka: Vo výmere je započítaná aj výmera ochranných pásiem (vrátane OP jaskýň, ktoré nemajú stupeň ochrany)

Zdroj: ŠOP SR

Starostlivosť o chránené územia

V roku 2011 bolo schválených 8 **programov starostlivosti** o maloplošné chránené územia a zároveň územia európskeho významu na Záhorí (v rámci projektu Life Wetrest) a 1 program starostlivosti v Turci (v rámci projektu GEF).

V oblasti praktickej starostlivosti o osobitne chránené časti prírody a krajiny vykonali odborné organizácie ochrany prírody **regulačné zásahy** – v jednotlivých územiach sa realizovalo zväčša viacero opatrení súčasne. Tak ako po iné roky, prevažne sa vykonávali výrubu náletových drevín a kosenie vrátane odstránenia biomasy z územia. Okrem toho sa realizovalo aj mulčovanie, pasenie, zber a vývoz odpadov, úprava vodného režimu a pod. Časť regulačných zásahov bola financovaná zo štátneho rozpočtu a časť mimo zdrojov štátneho rozpočtu.

Tabuľka 75. Prehľad uskutočnených regulačných zásahov v roku 2011

Kategória	Druh zásahu / počet lokalít
Vofná krajina	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 50 Odstraňovanie náletových drevín / 8 Úprava vodného režimu / 2
Chránená krajinná oblasť	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 4 Odstraňovanie náletových drevín / 3 Zatrávnenie / 1
Národný park a jeho ochranné pásmo	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 3 Odstraňovanie náletových drevín / 8
Národná prírodná rezervácia	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 17 Odstraňovanie náletových drevín / 3 Orez hlavových vrúb / 1
Prírodná rezervácia	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 41 Odstraňovanie náletových drevín / 22 Zber odpadu / 1 Pasenie / 1
Národná prírodná pamiatka	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 2
Prírodná pamiatka	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 22 Odstraňovanie náletových drevín / 5

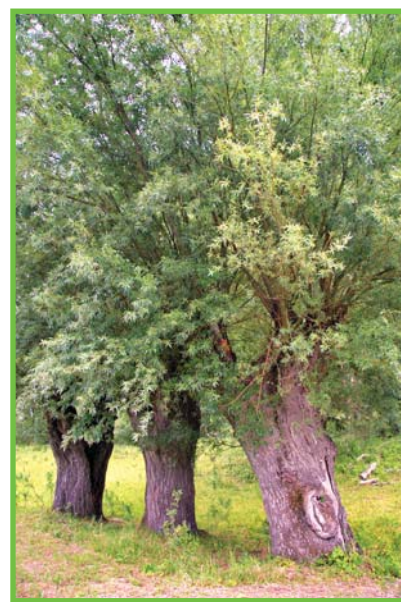
Chránený areál	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 7 Odstraňovanie náletových drevín / 4
Územie európskeho významu	Kosenie a odstraňovanie biomasy vrátane mulčovania / 10 Odstraňovanie náletových drevín / 6 Orez hlavových vrúb / 4
Spolu	225 lokalít

Zdroj: ŠOP SR

Počas roku 2011 bolo vypracovaných všetkými organizačnými útvarmi ŠOP SR spolu až **9 144 odborných stanovísk** pre konania orgánov štátnej správy. Najväčší podiel tvorila oblasť ochrany drevín a oblasť stavebnej činnosti a územného plánovania. Okrem toho bolo na základe žiadostí orgánov štátnej správy, samospráv alebo investorov spracovaných všetkými organizačnými útvarmi ŠOP SR **808 tzv. deklarácií** (vyhlásení inštitúcie zodpovedného za monitorovanie území NATURA 2000).

Tabuľka 76. Podiely stanovísk ŠOP SR podľa oblastí v roku 2011

Oblasť zámeru	Počet zámerov	%
Ochrana drevín (vrátane posudzovania výrubov)	1 866	20,4
Stavebná činnosť a územné plánovanie	1 348	14,7
Deklarácie k územiám Natura 2000	808	8,8
Lesné hospodárstvo	726	7,9
Posudzovanie vplyvov na ŽP	574	6,3
Územná ochrana	521	5,7
Druhová ochrana živočíchov	465	5,1
Vodné hospodárstvo	444	4,9
Stanoviská pre orgány činné v trestnom konaní	380	4,2
Druhová ochrana rastlín	331	3,6
Ochrana anorganickéj prírody	304	3,3
Poľnohospodárstvo	273	3,0
Problematika ÚSES	24	0,3
Iné	1 080	11,8
Spolu	9 144	100,0

Zdroj: ŠOP SR

V roku 2011 bolo opravených a zrekonštruovaných 33 **náučných chodníkov** (NCH) a **náučných lokalít** (NL). Pribudli **3 nové NCH**:

- NCH Stratenský kaňon (vhodný aj pre vozičkárov; NP Slovenský Raj)
- NCH Beša – Čičarovce (CHKO Latorica)
- NCH Slnecné skaly (NP Malá Fatra; nie je zriaďovateľom NCH)

Pribudla aj **1 náučná lokalita** – NL Piesková v Drni (CHKO Cerová vrchovina) a tiež **2 informačné strediská ochrany prírody** (IS) – IS Čičarovce (CHKO Latorica) a IS na Správe NP Veľká Fatra.

V roku 2011 sa z prostriedkov OPŽP realizoval projekt „**Sieť záchranných staníc**“, ktorého cieľom je rozšíriť a zlepšiť sieť zariadení na záchranu chránených živočíchov podľa § 45 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Ide o **chovné stanice**, ktoré slúžia najmä na umiestnenie a ošetrovanie zranených chránených živočíchov do 3 mesiacov, o **rehabilitačné stanice**, ktoré sú určené pre dlhodobý chov a prípravu na návrat do prírodného prostredia a **záchytné strediská** na umiestnenie zhabaných, prepadnutých alebo zaistených chránených živočíchov, ako aj iných vo vlastníctve štátu.

V roku 2011 bol pripravený aj systém tzv. **staníc prvého kontaktu** – cez linku 112 môžu občania nahlásiť nález poraneného živočicha a získať informáciu, kde je najbližšia rehabilitačná stanica. Toto riešenie je pre situácie, kedy si občania nemôžu splniť zákonom stanovenú oznamovaciu povinnosť (o náleze usmrteného alebo poradeného chráneného živočicha) na obvodný úrad životného prostredia v čase mimo pracovných hodín úradov. Stanice prvého kontaktu sú rozmiestnené tak, aby bolo pokryté celé územie Slovenska.

Chránené územia v medzinárodnom kontexte

Európsky diplom chránených území

Na Slovensku bol Európsky diplom zatiaľ udelený 2 chráneným územiám:

- NPR Dobročský prales (kategória A) a
- NP Poloniny (kategória B).

Program človek a biosféra (MaB)

Ide o jeden z najvýznamnejších vedeckých programov OSN pre výchovu, vedu a kultúru (UNESCO). Do siete biosférických rezervácií boli na Slovensku zaradené 4 chránené územia:

- Biosférická rezervácia Poľana (1990),
- Biosférická rezervácia Slovenský kras (1977),
- Biosférická rezervácia Východné Karpaty (1998) (trilaterálna BR: Poľsko/Slovensko/ Ukrajina),
- Biosférická rezervácia Tatry (1992) (bilaterálna BR: Poľsko/Slovensko).

K roku 2011 bolo na Slovensku vyhlásených a zapísaných do Zoznamu mokradi medzinárodného významu **14 mokradi** ako **ramsarské lokality** s celkovou výmerou **40 697 ha** (0,8 % z územia SR) v rámci *Dohovoru o mokradiach majúcih medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor)*:

Názov mokrade	Plocha (ha)	Okres	Dátum zapísania
1. Parížske močiare	184,0	Nové Zámky	2.7.1990
2. Šúr	1 136,6	Pezinok	2.7.1990
3. NPR Senné - rybníky	424,6	Michalovce	2.7.1990
4. Dunajské luhy	14 488,0	Bratislava II, V, Senec, D. Streda, Komárno	26.5.1993
5. Niva Moravy	5 380,0	Bratislava IV, Malacky, Senica, Skalica	26.5.1993
6. Latorica	4 404,7	Michalovce, Trebišov	26.5.1993
7. Alúvium Rudavy	560,0	Malacky, Senica	17.2.1998
8. Mokrade Turca	750,0	Martin, Turčianske Teplice	17.2.1998
9. Poiplie	410,9	Levice, Veľký Krtíš	17.2.1998
10. Mokrade Oravskej kotliny	9 287,0	Námestovo, Tvrdošín	17.2.1998
11. Rieka Orava a jej prítoky	865,0	Dolný Kubín, Tvrdošín	17.2.1998
12. Domica	621,8	Rožňava	2.2.2001
13. Tisa	734,6	Trebišov	4.12.2004
14. Jaskyne Demänovskej doliny	1 448,0	Liptovský Mikuláš	17.11.2006

Tabuľka 77. Porovnanie biosférických rezervácií a ramsarských lokalít v okolitých štátoch

		Slovensko	Česko	Poľsko	Maďarsko	Rakúsko
Biosférické rezervácie (BR)	počet	4	6	10	5	6
	rozloha (km ²)	407,0	546,8	1 480,8	2 449,0	2 524,4
Mokrade medzinárodného významu (ramsarské lokality)	počet	14	12	13	30	20
	rozloha (km ²)	407,0	546,8	1 480,8	2 449,0	2 524,4

Česko) BR: jedna spoločná s Poľskom.

Zdroj: ŠOP SR

Slovensko) BR: jedna spoločná s Poľskom a jedna s Poľskom a Ukrajinou.

Poľsko) BR: jedna spoločná s Českom, jedna so Slovenskom a jedna so Slovenskom a Ukrajinou.

NATURA 2000 na Slovensku

Základnou súčasťou európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov je úplná realizácia sústavy NATURA 2000, ktorá predstavuje súvislú európsku ekologickú sieť osobitne chránených území, ktoré sú v osobitnom záujme EÚ a ktorú budujú členské štáty nezávisle na národných sústavách CHÚ. Sústavu NATURA 2000 (v zmysle § 28 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa používa termín: „Súvislá európska sústava chránených území“) tvoria dva typy území:

územia európskeho významu (ÚEV) - lokality navrhnuté za chránené územia na základe kritérií stanovených v *smernici Rady č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín* (smernica o biotopoch);

- národný zoznam týchto území schválila vláda SR *uznesením č. 239/2004 dňa 17. marca 2004 a bol vydaný výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004* a zaslaný na schválenie Európskej komisii (EK);

- ÚEV boli navrhnuté pre **44 druhov rastlín, 96 druhov živočíchov a 66 typov biotopov**;

- do **návrhu zoznamu** území európskeho významu bolo pôvodne zaradených **382 území** s rozlohou **573 690 ha**. Územia pokrývajú **11,7 % výmery SR**, prekryv so súčasnou sieťou chránených území je **86 %**. Z celkovej plochy ÚEV je 86 % na LPF, 10 % na PPF, 2 % tvoria vodné plochy a 2 % ostatné plochy;

- v navrhovaných územiach platí **tzv. predbežná ochrana**, teda navrhovaný stupeň ochrany;

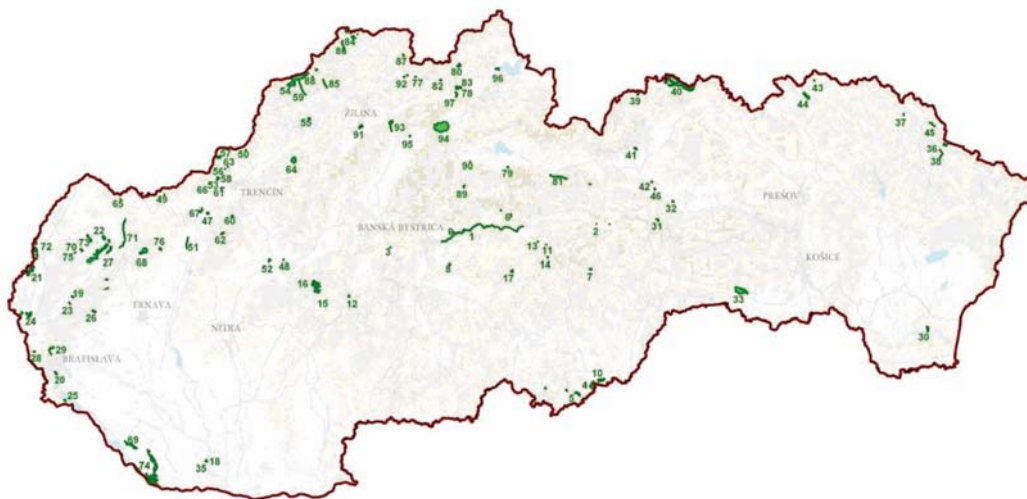
- od roku 2008, resp. od zverejnenia rozhodnutí EK, ktorými sa prijali zoznamy lokalít európskeho významu v panónskom a alpskom biogeografickom regióne plynie pre Slovensko **6 ročná lehota vyhlásovania ÚEV** za chránené územia podľa národnej kategorizácie chránených území, konkrétne v kategórii **prírodná rezervácia a chránený areál**;

- v roku 2011 došlo k prvému **rozšíreniu národného zoznamu** území európskeho významu z roku 2004. Na základe

požiadaviek EK v zmysle výsledkov biogeografických seminárov a uznesenia vlády SR č. 577 z 31. augusta 2011 bol národný zoznam európskeho významu doplnený o **97 nových lokalít**. Zároveň bolo z národného zoznamu **vylúčených 6 pôvodných** území (SKU-EV0394 Jovické rašelinisko, SKUEV0081 Čupák, SKUEV0082 Margitín háj, SKUEV0396 Devínske lúky, SKUEV0122 Šipoltovo a SKUEV0039 Bačkovské poniklece), ktoré boli pôvodne nesprávne zaradené na základe vedeckého omylu a ich vylúčenie odsúhlasila EK. Doplnené lokality zaberajú 11 989 ha, čo tvorí 0,2 % z výmery SR. **Celkový podiel ÚEV z rozlohy SR sa zvýšil z 11,7 % na 11,9 %** (priemer v EÚ k februáru 2011 bol 13,4 %). Aktuálny **celkový počet ÚEV je 473 území**, s výmerou **584 353 ha**;

– v prípade **nelesných biotopov** európskeho významu (EV) boli územia **doplnené** predovšetkým pre biotop nížinných a podhorských kosných lúk (6510), v prípade **lesných biotopov** EV pre biotop lužných vrbovo-topolových a jelšových lesov (91E0) a v prípade **druhov** EV bolo najviac území doplnených pre čika európskeho (*Misgurnus fossilis*). Nové lokality sú rozmiestnené v rámci celého Slovenska a väčšinou ide o lokality s menšou výmerou;

Mapa 14. Lokality doplnené do národného zoznamu ÚEV v zmysle uznesenia vlády SR č. 577/2011

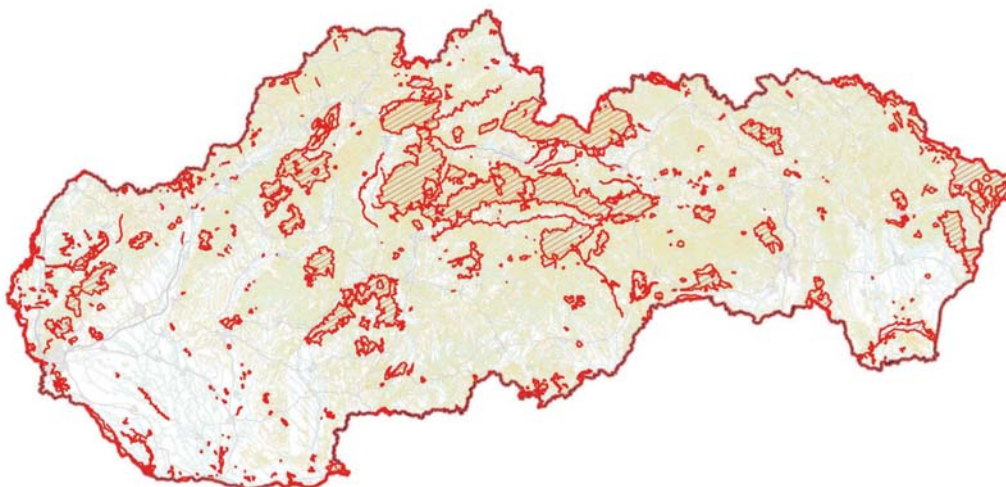

Zdroj: ŠOP SR

– všetky zámery na vyhlásenie ÚEV za chránené územia v podobe tzv. **projektov ochrany** musia byť pred schválením a zaslaním na EK prerokované v súlade s § 27 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny s identifikovanými vlastníckymi a užívateľskými pozemkami. K 1. januáru 2011 bolo identifikovaných 162 katastrálnych území, 6 300 parciel, 11 500 vlastníkov a 870 užívateľov;

– väčšina ÚEV sa nachádza v územiach, ktoré sú alebo boli chránené z národného titulu, t. j. sú národnými parkami, chránenými krajinnými oblasťami, prírodnými rezerváciami, atď. Súčasný režim a stupeň ochrany v týchto územiach väčšinou vyhovuje požiadavkám zachovania stavu európsky významných druhov a biotopov a preto nie je nutné ich znovu vyhlásovať. Vyhlásenie ÚEV sa teda sústreďuje najmä na lokality doteraz nechránené, ktoré by bez prijatých opatrení mohli byť poškodené alebo degradované. Za nezhoršovanie stavu území Natura 2000 je zodpovedný každý členský štát EÚ.

Mapa 15. Aktualizovaný prehľad území európskeho významu v SR

Zdroj: ŠOP SR

chránené vtáče územia (CHVÚ) –

lokality vyhlásené za chránené na základe kritérií stanovených v smernici Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch);

- **vedecký návrh CHVÚ** vypracovala Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS) a národný zoznam CHVÚ spracovali MŽP SR, ŠOP SR a SOVS;

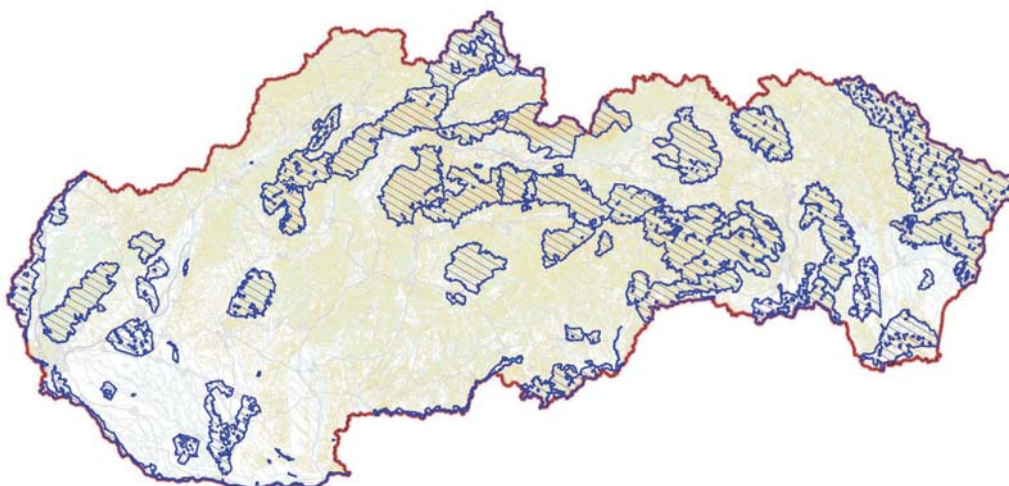
- **národný zoznam CHVÚ** schválila vláda SR *uznesením* č. 636/2003 dňa 9. júla 2003. V roku 2004 sa začal proces tvorby vyhlášok a programov starostlivosti pre jednotlivé CHVÚ. Národný zoznam obsahuje **38 CHVÚ**, ich celková rozloha predstavuje **1 154 111 ha** a pokrýva **23,5 % rozlohy SR**. Prekryv CHVÚ s významnými vtáčimi úzermi (IBAs) predstavuje 61,8 % rozlohy SR a prekryv CHVÚ s existujúcou sústavou chránených území v SR predstavuje **55 %**;

- uznesením vlády SR č. 345/2010 z 25. 5. 2010 bol **Národný zoznam doplnený a zmenený**. Do zoznamu bolo doplnených **5 nových** území (Čergov, Chočské vrchy, Levočské vrchy, Slovenský raj a Špačinsko-nížnianske polia). Zo zoznamu boli **vypustené 2** územia (Boheľovské rybníky a Trnavské rybníky);

- **v roku 2011** nadobudli **účinnosť 3 vyhlášky CHVÚ**, ktoré boli vyhlásené koncom roka 2010 (CHVÚ Malá Fatra, Slovenský raj a Tatry). Boli **vyhlásené aj ďalšie 3 CHVÚ** (Chočské vrchy, Špačinsko-nížnianske polia a Čergov). Týmto bolo **vyhlásených 40 z celkového počtu 41 CHVÚ** z aktualizovaného národného zoznamu.

Mapa 16. Aktualizovaný prehľad chránených vtáčích území v SR

Zdroj: ŠOP SR

Tabuľka 78. Prehľad výmery ÚEV a CHVÚ na Slovensku a v okolitých krajinách EÚ (k februáru 2011)

Členský štát	CHVÚ			ÚEV		
	Počet	Rozloha (km ²)	Plocha k rozlohe krajiny (%)	Počet	Rozloha (km ²)	Plocha k rozlohe krajiny (%)
Rakúsko	94	8 907	10,6	170	8 975	10,7
Česko	41	7 036	8,9	1 084	7 867	10,0
Maďarsko	56	13 741	14,8	477	14 413	15,5
Poľsko	142	55 177	15,3	823	37 926	10,7
Slovensko*	41	12 872	25,2	473	5 844	11,9
EÚ	5 340	624 713	11,7	22 655	735 005	13,4

Zdroj: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

Zdroj: ŠOP SR

* Údaje za Slovensko boli aktualizované na stav ku koncu roka 2011.

Aktualizovaná databáza ÚEV a CHVÚ bola v októbri 2011 **predložená Európskej komisii**. Je prístupná na stránke ŠOP SR (<http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk>).